

1936 ÅRS KYRKOMÖTE

Av rektor CARL ERNST GÖRANSSON, Kalmar

DET tjugonde i raden av allmänna kyrkomöten i vårt land, kyrkans särskilda riksdag efter ständsrepresentationens avskaffande, har just gått till ända. Det kommer att sätta spår. Främst beror detta därpå, att nu slutbehandlats två frågor av svåröverskådlig räckvidd icke blott för kyrkan, utan för andelivet överhuvud i Sverige. Det är frågorna om psalmboken och stiftsstyrelsen.

Men mötets program var annars nu som alltid stort och skiftande nog: arbetsmaterialet utgjordes av 10 kungliga skrivelser och 42 motioner. Dock gällde den ena skrivelserna och ej mindre än 7 av motionerna samma ärende, psalmboksfrågan. Det säger ju också rätt mycket om dennas dominerande plats.

Här kan icke bli fråga om att registrera alla ärenden, som handlagts av 1936 års kyrkomöte. Men jag skall söka ge en redogörelse för det viktigaste, som avhandlats där. Och då stannar jag först vid domkapitelsreformen, som nu äntligen kommit i hamn efter decenniernas växlande öden på kyrkomöten och riksdagar och efter en lång rad sakkunnigutredningar. Nu blev ärendet mötet förelagt av Kungl. Maj:t, sedan riksdagen för sin del redan fattat beslut i saken. Men detta skedde efter täta och intensiva framstötningar från kyrkomötet självt. Så skrevo både 1926 och 1929 års möten till Kungl. Maj:t därom. Vad som gjort detta spörsmål så brännande är egentligen mindre något allmännare missnöje med de nuvarande domkapitlens sätt att handha stiftsstyrelsen än den särdeles förstaeliga meningen hos kyrkans folk, att domkapitlens sammansättning under tidernas lopp blivit ohjälpligt föråldrad och ovillkorligen krävde en rationell anpassning till tidsläget.

Från att under medeltiden ha varit en rent kyrklig församling hade ju domkapitlen i Sverige efter gymnasiernas tillkomst från 1600-talets första decennier blivit s. k. lärarekapitel, bestående till övervägande del av lektorer. Detta innebar ingen olägenhet, så länge gymnasiernas arbetsuppgift väsentligen var begränsad till

att förse kyrkan med präster och lektorerna själva voro präster. Men allteftersom gymnasiernas verkningskrets vidgades och deras arbete sekulariserades samt i samband därmed lektorerna ej blott till stor del stannade utanför prästerskapets led utan stundom kommo att bland sig räkna personer utan sinne för kyrkans gärning, blev denna sakernas ordning allt mer och mer ohållbar. Det är under dessa förhållanden närmast ägnat att förvåna, att den gamla domkapitelssammansättningen, som i sin nuvarande form går tillbaka till tiden för den ärevördiga karolinska kyrkolagens tillkomst — lagen bär årtalet närmast efter kyrkolagens, alltså år 1687 — kunnat passera genom naturvetenskapernas genombrottstid, genom 80-tal och sekelskifte utan större slitningar och därunder utföra ett arbete, som inför den stundande avvecklingen utlöst avskedsord av sympati, tacksamhet och vemod från stiftschefers sida, bl. a. nu i kyrkomötet, där biskop Billing erinrade om att lektorerna utövat sitt ledamotskap som en del av sin ämbetsuppgift, varav följt en ansvarskänsla, grundlighet och oväld vid ärendenas handläggning, som varit en stor tillgång för kyrkan. Lektorerna ha, framhöll han vidare, därjämte haft den lyckliga ställningen att vara personligen fria från intresse i frågornas utfall.

Men allt detta kan givetvis ej förringa värdet av en reform, som tar sikte direkt på domkapitlens numera — särskilt sedan läroverksärendena år 1904 utbrutits och fått sin särskilda målsman i nuvarande skolöverstyrelsen — så alldeles övervägande rent kyrkliga arbetsuppgifter och som öppnar utsikter till att jämka tyngdpunkten av domkapitlens verksamhet över från det administrativa till mera direkt ingripande i kyrkans liv och gärning. Då domkapitlen nu skola utgöras av biskopen, domprosten, en av stiftets prästerskap vald präst, en av ombud för pastoraten vald lekman, en av konungen förordnad i allmänna värv förfaren lekman och en likaledes av konungen förordnad sakkunnig på folkundervisningens område jämte, i universitetsstäderna, två av teologiska fakulteten valda teologie professorer, så har emellertid den synpunkten noga tillvaratagits, att vår kyrka är en folkkyrka, där lekmannelementet icke får undanskjutas, varjämte också på ett lyckligt sätt den uppgift tillgodosetts, som stiftsstyrelsen ännu har kvar i folkundervisningens tjänst, nämligen att vara mellaninstans mellan de lokala skolmyndigheterna och skolöverstyrelsen, en punkt, som tidigare vållat mycken strid och

många olika förslag. Mycket har förr också dryftats, om någon rest av de nuvarande lektorskapitlen kunde räddas. Man hade exempelvis tänkt sig att behålla teologie lektorn, och departementschefen statsrådet Engbergs »lärd» ledamot var tydligen ämnad som en förbindelselänk mellan gammalt och nytt. Till följd av riksdagens beslut i saken blev nu härav intet, men det är mycket betecknande för den uppskattning, som lektorernas insats åtnjuter, att kyrkomötets lagutskott nu uttalat önskvärdheten av att »åtminstone något av den fond av erfarenhet av domkapitelsarbetet, som förefinnes inom de nuvarande kapitlen, om möjligt bevaras», då konungen förordnar lekmanaledamot med förfarenhet i allmänna värv, och tillika yttrat, att det vidare lär »kunna förväntas, att man inom läroverkslektorernas krets kan påträffa lekmän, som äga den sakkunskap på folkundervisningens område, som fordras av den andre av konungen förordnade ledamoten. Även i ett sådant fall kan något av det gamla lektorskapitlets traditioner bevaras inom det nya domkapitlet».

En mycket svår, mycket ömtålig och mycket viktig fråga förde biskop Billing inför kyrkomötet med sin motion angående smidigare former för samarbete mellan riksdag och kyrkomöte. Kyrkomötet har ju i frågor av kyrkolags natur så tillvida en mycket stor makt, som det genom sitt veto kan hindra, att ett riksdagsbeslut av Kungl. Maj:t upphöjes till lag. Å andra sidan kan kyrkomötet icke självt göra någon framställning till riksdagen, liksom ej heller till kyrkliga myndigheter, utan är, när det gäller initiativ, helt hänvisat till underdåniga skrivelser till konungen, som därmed förfar efter behag. I fråga om samarbetet mellan riksdag och kyrkomöte råder vidare det otympliga förhållandet, att ett lagförslag från endera av dessa institutioner måste fullständigt oförändrat antagas av den andra, om det icke skall helt förfalla. Och då nu kyrkomöte icke med säkerhet kan beräknas bliva inkallat tidigare än efter fem år från sista sammanträdet, blir betänksamheten hos kyrkomötet helt naturligt, fränsett alla andra eventuella anledningar till försiktighet, redan härför så stor, att man icke gärna söker en i och för sig aldrig så önskvärd ändring i ett av riksdagen redan antaget förslag av verkligt värde för kyrkan. Biskop Billing antydde nu såsom möjliga utvägar bl. a., att i analogi med vad som gäller för riksdagen, urtima kyrkomöten kunde inkallas, helst medan riksdagen vore sam-

lad, för någon särskilt viktig frågas behandling, och vidare, att en delegation från kyrkomötet skulle kunna träda i förhandling med riksdagen och möjligen inom vissa gränser även fatta beslut å mötets vägnar. Kyrkolagsutskottet erinrade emellertid, att mötet redan 1932 avböjt tanken på ett »urtima kyrkomöte», då ett förslag i denna riktning kunde leda till att kyrkomötet inkallades till lagtima möte blott vart femte år och dessemellan blott för behandling av särskilda av Kungl. Maj:t till kyrkomötet hänskjutna frågor, vilket skulle innebära en avgjord försämring av de nuvarande förhållandena, enär kyrkomötet numera i regel inkallas vart tredje år eller ännu oftare och då alltid med obeskuren rätt att till behandling upptaga varje fråga, som av ledamot motionsvis framlägges. En delegation, sådan motionären tänkt sig, fann utskottet varken möjlig eller lämplig. I debatten, där bl. a. generaldirektör Holmdahl talade för utskottets avslagsyrkande och biskop Billing som reservant, blev kampen lång och hård. Utskottet segrade med några få rösters övervikt, men kvar står en enhällig önskan inom kyrkomötet, att en framkomlig väg snarast måtte utfinnas att utbyta dessa opraktiska arbetsformer mot uppbyggande samverkan mellan riksdag och kyrkomöte, framför allt vår kyrka till gagn.

En hel rad spörsmål gällde prästerskapet, dess andliga och materiella förhållanden, liv och gärning.

Hit hör den gamla frågan om semester för prästmän, nu hänskjuten till mötet av Kungl. Maj:t utan att först ha passerat riksdagen. Lagförslaget i saken avser endast ett provisorium i avbidan på en allmän lönereglering för prästerna. Men redan detta första trevande steg, som närmast gäller att bereda äldre kyrkoherdar utan ämbetsbiträde en månads välbehörlig vila, är betydelsefullt. Säkerligen kommer ett mera definitivt ordnande av frågan ej att låta alltför länge vänta på sig, när nu början en gång är gjord. I vår jäktade tid kan sannerligen även en prästman behöva en avspänning och kraftförnyelse.

En tidsenlig åtgärd har statsrådet Engberg även vidtagit genom att föreslå borttagandet av den spärr för prästernas pensionering, som § 3 i lagen av den 9 dec. 1910 om emeritilön f. n. utgör och som stadgar, att »kyrkofonden eljes åliggande utgifter skola i främsta rummet bestridas», innan medel därur få användas till pensioner. Tid efter annan har visserligen det till pensioneringen

anslagna beloppet höjts, men det har dock endast kunnat bli ett lappverk, och i kyrkans tjänst kvarstå allttjämt många präster, som överskridit ej blott sin nominella pensionsålder, 70 år, utan även 75-årsåldern. Kyrkomötet biföll givetvis Kungl. Maj:ts förslag, och det är nu att hoppas, att denna lagstiftning snart fullföljes, så att pensioneringen av landets prästerskap, kyrkan och församlingarna till gagn, kan fullt genomföras. Kyrkofonden synes kunna bära det.

För mötet förelåg också en kunglig skrivelse rörande ändring av lagen den 8 mars 1889 om straff för ämbetsbrott av präst. Denna skrivelse har visserligen tillkommit som en — av riksdagen redan antagen — konsekvens av sista riksdagens beslut angående påföljdsstraffens avlägsnande ur allmänna strafflagen. Men det nya lagförslaget medger, såsom kyrkolagsutskottet uppvisade, möjlighet för domkapitel till avstängande av präst från tjänstgöring i långt fler fall, än förut varit möjligt. Hädanefter kan nämligen detta ske icke blott efter laga, kraftvunnen dom, som medför avsättning, utan redan på grund av *åtal* för brott, varå kan följa avsättning. Jämte antagande av detta lagförslag anhöll nu mötet på förslag av kyrkolagsutskottet med anledning av motion av herr Ljung m. fl. om utredning angående ytterligare möjlighet för domkapitlen till avstängande av präst från tjänstgöring i det fall, att han omedelbart efter utståndet straff skulle återinträda i tjänstgöring i sin församling till uppenbar skada för församlinglivet. Månheten om att till det kristna livets vård och fromma tillse, att prästen personligen är väl skickad för sitt höga och grannliga värv hade även föranlett en motion av domprosten Brundin m. fl. Under diskussionen härom i mötet framhölls jämte svårigheten att rätt bedöma en prästkandidats personliga kvalifikationer även den fostrande inverkan, universitetens teologgrupper utövade på sina kamrater, och mötet beslöt, i förvissning även att såväl biskoparna som de teologiska fakulteterna skulle komma att ägna denna sak all uppmärksamhet, att icke avlåta någon skrivelse till Kungl. Maj:t i ärendet. Däremot beslöt kyrkomötet på grund av motion av biskop Bergqvist m. fl. att anhålla om Kungl. Maj:ts utredning angående skyldighet för präst att, i likhet med vad som nu gäller för läroverkens lärare, underkasta sig läkarundersökning, för att det, på given anledning, skall kunna utrönas, huruvida prästs hälsotillstånd är sådant, att han icke kan tillfredsställande sköta sin tjänst.

En viktig ekklesiastik lönefråga fick av kyrkomötet sin bekräftelse, när detta med i protokollet uttalad tacksamhet godkände Kungl. Maj:ts och riksdagens beslut angående ändrade grunder för biskoparnas avlöning, vars bestridande härigenom överflyttas på kyrkofonden, vilken samtidigt övertar den hittillsvarande biskopslöneregleringsfonden. Den i hög grad otidsenliga ojämna lönefördelningen biskoparna emellan, som i förening med vissa byggnads- och underhållsskyldigheter gent emot biskopsgården på sina håll lett till rena oeffter rättligheter, har härmed äntligen fått sin justering, sedan biskopslönerna nu fixerats och satts i jämnhöjd med landshövdingarnas. Med denna lönerforms genomförande bortfaller också ett ofta åberopat hinder för den välbehöfliga stiftsreglering, som ännu alltjämt väntar på sin lösning och vars angelägnaste detaljer äro kraven på särskilt stift för Stockholm och för återupprättande av Kalmar stift — önskemål, som av årets kyrkomöte på nytt understrukits med anledning av undertecknads motion om ett stift med biskopssäte i Kalmar. Nu kunna nämligen ej längre ekonomiska hinder åberopas för inrättande av behöfliga nya stiftsstyrelser, enär kyrkofondens medel väl torde räcka till för ändamålet. Behovet av särskilt de båda nämnda stiftens inrättande är ju också sedan länge fulltygat.

En annan grupp ekklesiastika tjänstemän, nämligen klockare, organister och kantorer, ha däremot på grund av olika uppfattning hos riksdag och kyrkomöte ännu ej fått sin löne- och boställsfråga ordnad. Efter motioner av biskop Aulén m. fl. och Håkan Ohlsson avlät mötet nu ånyo underdånig skrivelse i ärendet. I detta sammanhang kan påpekas, att kyrkomötet nu efter motion av herrar Ljung och Thulin ingick till Kungl. Maj:t med anhållan, att det år 1861 lämnade medgivandet för kvinna att förestå organistbefattning nu måtte utsträckas att omfatta även klockareyssla, som är förenad med organist- eller kantorsbefattning eller med båda, utan att särskilt tillstånd därtill skulle behöva sökas.

Jag övergår nu till en kort redogörelse för de viktigaste frågorna av mera direkt själavårdande natur.

Dit räknar jag då, ehuru efter motionären professor Holmquists i Lund uppläggning av frågan saken även har andra sidor, en framställning till Kungl. Maj:t med anhållan om utredning an-

gående kyrkornas öppethållande även under vardagar, främst för enskild andakt och religiös samling i en splittrad och jäktad tid, en framställning, som föregicks av ett storstilat anförande av motionären med vid utblick över den kyrkliga utvecklingen i vårt land ända från reformationens dagar.

Dit räknar jag också mötet underdåniga skrivelse på grund av två särskilda motioner av dels herrar Engdahl och Björkquist, dels herrar Löwenhjem och Norberg om ordnandet av den andliga vården vid försvarsväsendet, en angelägenhet, som efter regementspastorsinstitutionens indragning år 1925 kommit i ett otryggt läge, i det att ett centralt organ, som kunde sammanhålla och i kontakt med den militära ledningen organisera kyrkans arbete på detta viktiga område, numera saknas. Visserligen lämnar staten anslag till ändamålet, f. n. 50,000 kr., men verksamheten uppehålls helt av frivilliga krafter — Soldaternas vänner, f. d. regementspastorer och ett av Diakonistyrelsen tillsatt utskott.

Dit hör ävenledes ett knippe motioner av herrar Lindström, Thulin och Söderholm angående effektivt förbud mot offentliga nöjeställningar på de större helgdagarna samt förbud mot idrottstävlingar, skytteövningar ävensom skytte- och motortävlingar under gudstjänsttid och å vissa helgdagar jämte böndagarna. Med glädje konstaterade man här, att gymnastik- och idrottsföreningarnas riksförbunds överstyrelse utfärdat generellt förbud mot offentliga idrottstävlingar å juldagen, långfredagen, påskdagen och pingstdagen — ehuru det upplystes, att detta förbud tyvärr ej överallt respekterades — och att skytteförbundens överstyrelse meddelat, att övningar och tävlingar i målskjutning ej förekomme på dessa dagar. Om behovet av effektivt förbud mot offentliga nöjeställningar å nämnda helgdagar — någon påföljd vid brott häremot har hittills ej förekommit — samt därom att förbudet borde avse även tiden efter kl. 9 på kvällen och även inbegripna motortävlingar, var man ganska ense, och mötet anhöll om åtgärder i denna riktning. Men när det gällde utredning om idrottstävlingar o. d. på de stora helgdagarna och böndagarna, gingo meningarna i sär. Å ena sidan var man mån om den nu mer än någonsin behövlige helgdagsron, å andra sidan var man angelägen om fortsatt gott samförstånd med idrottsfolket och behjärtade deras särskilda förhållanden. Vid votering på denna punkt fick man den ytterst sällsynta sensationen att vädja till den förseglade sedeln, som fällde utslaget till förmån för avslag å

utskottets förslag om utredning angående böndagarnas ställning i detta sammanhang.

Till detta själavårdande område hör ej minst den ytterligt svåra frågan angående prästs skyldighet att viga frånskilda. Motionärer voro denna gång prof. Anders Nygren, kyrkoherden Bengt Jonzon och biskopen Gustaf Ljunggren. Vad som nu åter vållade denna frågas framläggande inför kyrkomötet — den förekom redan på vårt första kyrkomöte, år 1868, och har sedan många gånger återkommit — är givetvis den alltmer tilltagande lösligheten på äktenskapslivets område. Motionärerna anförde bl. a., att »i många fall står frånskilds ingående av nytt äktenskap i så flagrant strid mot kristen anda och uppfattning, att kyrkans medverkan vid sådant äktenskaps ingående måste te sig såsom en osannfärdighet och att denna medverkan, där den påfordras, ej kan lämnas utan samvetets kränkande hos den präst, som skall verkställa vigseln». Bland flera vägar att söka en lösning av frågan hade motionärerna, som medgävo, att fall kunde finnas, där från kristen synpunkt intet vore att invända mot kyrklig vigsel av frånskild, anvisat såsom den mest framkomliga den, att prästs *skyldighet* att viga frånskild skulle upphöra och att det lämnades åt den enskilde prästens beprövande, huruvida han skulle medverka vid dylik vigsel eller ej. Frågan, som givit ett kraftigt eko i pressens såväl ledare som insändareavdelningar, föranledde en 6 timmar lång, rikt givande och alltigenom högt liggande debatt inför fullsatta läktare. Kyrkolagsutskottet hade avstyrkt motionen, men biskop Billing och prof. Nygren samt herr Svensson i Kompersmåla hade reserverat sig. I debatten gävo motionärerna och andra talare skrämmande verklighetsskildringar av läget och av prästernas samvetesnöd inför problemet, varvid om den nuvarande ordningen bl. a. fälldes det omdömet, att prästen från predikstolen predikar ett och vid vigselförrättningen i handling tillämnar dess raka motsats, och vigseln av frånskilda i vissa fall betecknades såsom en kyrkans välsignelse över äktenskapsbrott. Biskop Billing utvecklade hela frågekomplexet i ett fängslande anförande på över timmen, däri han sökte visa, att kyrkan här har att hävda äktenskapets helgd med större stränghet, än staten kan göra. När Moses såsom lagstiftare för människornas hårdhets skull tvangs att uttala en annan mening än den, han såsom profet hyllade, gav han oss en ledning, menade biskopen. Där staten tvingas att handla såsom Moses-lagstiftaren, där måste kyr-

kan dock följa Moses-profeten. Å andra sidan framhölls vådan av att hänskjuta denna ömtåliga fråga till den enskilde prästen: detta skulle, med skyldigheten till prövning av människors hjärtan och njurar, till sist vålla honom än större samvetsnöd. Bl. a. biskop Bergqvist och generaldirektör Holmdahl försvarade utskottets ståndpunkt, och den senare underströk särskilt, att kyrkan genom vigselaktens krav på helgd över äktenskapet bättre tar tillvara kristen ståndpunkt än genom att draga sig tillbaka. Av flera talare framhölls, att ett bifall till motionen till sist måste leda till det obligatoriska civiläktenskapet. Tungt vägande inlägg gjordes av bl. a. prosten Thölén för motionen och kyrkoherden Ankar för utskottet. Utgången, som blev, att någon framställning till Kungl. Maj:t ej skulle ske, bestämdes helt visst i ej ringa mån av ett klart och energiskt yttrande av biskop Rodhe, som menade, att motionen genom att väcka oro haft en uppgift att fylla, men framhöll, att ett bifall till den till sist skulle föra kyrkan in på en isoleringens linje. Men detta är, sade han, icke evangeliets; där möter en ande, som skapar en kärlekens kontakt med människorna. Kungl. Maj:t skall inte utreda prästens samvetsbetänkligheter; det måste han göra själv.

Det sista arbetsplenium var ägnat den ojämförligt största frågan vid årets kyrkomöte, psalmboksfrågan. En påtaglig avspänning i detta ömtåliga spörsmål hade åstadkommit genom det sist framkomna sakkunnigeförslaget — »septemberförslaget» — det resultat, som uppnåtts genom dåvarande eklelesiastikministern Andræs kloka åtgärd att till direkt samarbete sammanföra väl utvalda målsmän för kyrka och skönlitteratur: biskop Rodhe, rektor Björkquist och doktor Fogelqvist. På detta betänkande nedlade nu ett särskilt utskott, »psalmboksutskottet», ett 3 veckors intensivt glädjefyllt och av utmärkt samförstånd präglat arbete, som resulterade i ett enhälligt tillstyrkande av septemberförslaget med däri av utskottet företagna ändringar, vilka bestodo i några jämkningar i fråga om urvalet ur den nuvarande psalmboken, införande av nio förut ej föreslagna psalmer samt en del utbyten mellan de båda sista sakkunnigeförslagen ävensom en ganska lång rad av textändringar, särskilt i nydiktningen. Den nya psalmboken skulle få tas i bruk adventssöndagen 1937 eller senast fastlagssöndagen 1938. Detta utskottets psalmboksförslag, som innehöll 600 nummer, mottogs med mycken sympati av kyrko-

mötets medlemmar, och man kunde iakttaga, hur betänkligheterna i psalmboksfrågan undan för undan gävo vika. Icke förty tog debatten, som slutade på Märten Luthers dag, ej mindre än omkring 13 timmar i anspråk och sträckte sig över två dagar. Den hade lockat en fulltalig publik. Vad som nu kom även dem, som i det längsta ställt sig betänksamma, att ansluta sig till utskottets förslag, var i ej ringa mån den alltmer klarnade insikten om den pågående flykten, särskilt från den yngre generationens sida, från de wallinska psalmerna till de s. k. Nya psalmer. Den hade röjts redan av den under senaste tiden förda psalmboksstatistiken, och den vitsordades ur praktiken från de mest skilda håll. Man ansåg därför allmänt, att det var högsta tid att rädda det värdefulla i den wallinska psalmskatten genom att, som nu skett, inordna den i ett organiskt sammanhang i en enhetligt upplagd psalmbok. Som förtjänster i förslaget framhölls bl. a. även att den med sig införlivat åtskilligt av det bästa i de evangeliska systerkyrkornas, särskilt Danmarks, sångskatt samt innehöll ett värdefullt urval ur vår egen tids psalmdiktning, representerad av namn sådana som Eklund, Liedgren, Beskow, Frostenson m. fl., och betydligt fylligare än den nuvarande psalmboken tillgodosåg ungdomsverksamhetens, missionens och diakoniens psalmbehov. Under debatten framhölls även den synnerliga förtjänst, som statsrådet Engberg nedlagt på denna stora frågas lösning, och statsrådet vädjade till mötet att antaga det nu framlagda förslaget samt utlovade, att Kungl. Maj:t vid psalmbokens utredigering skulle till det yttersta respektera kyrkomötets intentioner. Han begagnade även tillfället att tacka och hylla vår nu levande störste psalmsångare, biskop Eklund, vars sakkunnigeförslag av 1934 varit grundläggande för det psalmboksarbete, som nu låg färdigt.

Omkring 40 medlemmar yttrade sig i frågan, d. v. s. $\frac{2}{3}$ av hela antalet ledamöter av kyrkomötet. Ehuru de flesta bekände, att de måst göra ett eller annat offer för åstadkommandet av en samförståndslösning, hade dock ingen något från utskottet avvikande yrkande utom biskop Billing, som utförligt motiverade ett förslag om uppskov för vinnande av ytterligare något rådtrum, innan akterna slötes, varvid han särskilt hoppades på ett något fulltonigare och fylligare urval av vår egen tids diktning, samtidigt som genom ett sådant uppskov ett koralboksförslag hunne utarbetas i kontakt med det avslutande arbetet på texten. Allmänt ansåg man dock, att vådorna av ett sådant uppskov vore för stora

och utsikterna till vinningar för osäkra. Och så blev resultatet av överläggningen, att kyrkomötet med 52 röster mot 2 antog utskottets förslag till ny psalmbok för svenska kyrkan.

Till känslan av att man här upplevde ett betydelsefullt historiskt ögonblick bidrog på ett fascinerande sätt det tal, varmed biskop Eklund avslutade de många yttrandenas rad. Han hade ej deltagit i själva debatten. Men nu lät han blicken glida tillbaka över de långa utredningarnas år, skildrade sin första kontakt med psalmboksfrågan år 1883, nämnde om sitt verk i den svenska psalmbokens tjänst och tackade för glädjen att ha fått arbeta med. Avsjungandet av verserna 3—6 ur Wallins underbara slutpsalm och ärkebiskopens över kyrkomötets beslut nedkallade välsignelse höjde stämningens gripenhet.